

HERMAN OTTÓ ORSZÁGOS BIOLÓGIAI VERSENY

MEGYEI (FŐVÁROSI) DÖNTŐJÉNEK

FELADATLAPJA

2007

Jelige:

Megye (főváros):.....

Összesen:

Javította:

Ellenőrizte:

Tájékoztató

A borítóban egy Feladatlap, egy Értékelőlap, egy nagy- és egy kisboríték van, valamint egy Adatlap található. A feladatok megoldásához segédeszköz nem használható!

A feladatokat tintával (golyóstollal) kell megoldani. Piros színnel ne írj!

A feladatcsoportok elején lévő szövegek alapján oldhatók meg a feladatok. A megoldás során célszerű először a Feladatlapon megjelölni a helyesnek ítélt válasz betűjelét. Csak figyelmes ellenőrzés után érdemes az Értékelőlapon áthúzni X-jellel az egyes feladatok helyes megoldását jelentő betűt.

A Feladatlapon még lehet, az Értékelőlapon viszont már nem szabad javítani!

Az Értékelőlapon javított vagy egynél több áthúzott betűt tartalmazó feladat megoldása érvénytelen!

Minden helyesen megoldott feladat 1 pontnak számít. Az elérhető maximális pont 100.

A Feladatlap megoldásához és az Értékelőlap kitöltéséhez **90 perc** áll rendelkezésre.

A kitöltött Adatlapot a kisborítékba kell tenni. A kisborítékon ugyanaz a jelige és szám legyen, mint ami az Értékelőlapon olvasható. A jeligével és számmal ellátott kisborítékot és a kitöltött Értékelőlapot a nagyborítékba kell helyezni. A Feladatlap hazavihető.

Herman Ottó

A következő feladatokban a kérdésekhez ill. állításokhoz öt – nagybetűvel jelölt

4. A párizsi világkiállításon rendkívül nagy sikert ért el egy általa rendezett bemutatóval. Melyik volt ez ?

- A. A magyar búzafajták bemutatója.
- B. Vadászat Magyarországon bemutató.
- C. Magyar ösfoglalkozások bemutatója.
- D. Erőgépek bemutatója.
- E. Magyar lófajták bemutatója.

5. Javaslatára vezették be annak a jeles napnak a megünneplését amely ma is ott szerepel legtöbb iskola májusi eseményei között. Melyik ez a nap ?

- A. Föld Napja
- B. Környezetvédelmi Világnap
- C. Madarak és Fák Napja
- D. Erdők Napja
- E. Víz Világnapja

6. Tihany őshalászata című írásában melyik hal halászatáról ír részletesen ?

- A. Ponty
- B. Kecsege
- C. Bodorka
- D. Garda
- E. Lesóharcsa

7. 1893-ban a kultuszminisztérium anyagi támogatásával létrehozott egy tudományos kutatóközpontot. Melyik volt ez ?

- A. Rovartani Társaság
- B. Magyar Ornitológiai Központ
- C. Magyar Pókászati Egyesület
- D. Magyar Természettudományi Társulat
- E. Magyar Népművészeti Múzeum

8. Huszonkilenc éves korában fényképész műhelyt nyit. Melyik városunkban?

- A. Pest-Buda
- B. Kőszeg
- C. Sopron
- D. Sárvár
- E. Miskolc

9. 1888 nyarán Lendl Adolffal expedícóra indultak egy európai országban. Melyikbe ?

- A. Ausztria
- B. Svédország
- C. Hollandia
- D. Norvégia
- E. Anglia

10. Melyik –akkori - magyar városban segítette a nagy tudós – Brassai Sámuel – múzeumi munkáját ?

- A. Pozsony
- B. Kolozsvár
- C. Nagyvárad
- D. Zenta
- E. Eperjes

11. Az itt felsorolt könyvek közül melyiket nem Herman Ottó írta ?

- A. Az északi madárhegyek tájáról
- B. A halgazdaság rövid foglalata
- C. A magyar pásztorok nyelvkincse
- D. Székelyföld leírása
- E. Az ősfoglalkozások: Halászat és pásztorélet

Herman Ottó madarai...

Az alábbi madarokról szóló leírások Herman Ottó tollából származnak. Itt is a felsorolt lehetőségek közül kell egyet felismerni és az értékelőlapon bejelölni.

12. „Hatalmas címeres madár, mely a magyar nemesség ármálisaiban (nemesi címer-levél) nagyon sokszor van meg, és ősi soron becses madara a magyarságnak. Az egész madár nemesen hamvasszürke; feje búbján piros süvegfolt...Azért tavaszkor és őszkor már csak vonul kétágú rendbe sorakozva és búsan krúgatva hazánk fölött...

A. Szürkegém B. Fehér gólya C. Daru D. Túzok E. Bakcsó

13. „A gúnárja, tojója akkora mint a háziruca, mely mintha a vadnak vérrokona volna. A tóság legnagyobb hápogója. Egész feje gyönyörűen zöld, zománcos, s ez a szín a nyak felé fehér kalárisal van a többi színtől elválasztva. A szárnyon gyönyörű ibolyásan-zománcos tükör, felül-alul fehéren szegve. Fészket a mocsár sásos helyeire, vetésekbe (...) rakja.”

A. Vetési lúd B. Vörösnyakú lúd C. Kékcsőrű réce D. Tőkésréce E. Kanalas réce

14. „Sokkal kisbb a széncinegénél. Hegyes, pipiskeszerű kontya azonban legott fölismerhetővé teszi. A konty fekete, fehéren szegett tollakkal. Pofája fehér;torka és fültája fekete(...) szárnya és farka szürkésbarna; fehéren szegett tollakkal, hasafele szennyes fehér, az oldalakban rozsdásos. (...) Fenyvesek lakója s nem ritka”

A. Kék cinege B. Őszapó C. Fenyves cinege D. Búbos cinege E. Barátcinege

15. „Rigónál nagyobb és igazi szóke madár, melynek azonban nagyon és ékesen tarka a köntöse. Nyaka, a hát eleje és a mell halvány rozdsaszín, (...)Fejét egy felállítható és lekonyítható koronaszerű – vagy talán inkább pofoncsapott kalapszerű – magas tollbokréta ékesíti, (...) Csőre hosszú, könnyedén hajló vékony, turkálásra nagyon alkalmas. A legelőkön fáradhatatlan kutatója az ott elterülő, hullott lepényeknek, amelyekből a nyüzsgő bogárságot s annak álcáit kitapogatja...”

A. Meggyvágó B. Búbos banka C. Bíbic D. Mezei veréb E. Fácán

16. „Lúd nagyságú. Erős, fekete madár. Lábának mind a négy ujját úszóhártya köti össze. Csőre hosszú, töve erős; felső káva vége kampós...Elég jól röpköd és jól bukó vízimadár, (...) Fészke ágakból és rőzséből tákolt. Eledelét bukva szerzi mert a víz alatti halászatnak elsőrendű mestere(...)”

A. Kárókatona B. Vízirigó C. Bakcsó D. Búbos vöcsök E. Dankasirály

17. „, Rigó nagyságú; fekete, szivárványos zománccal és fehér, csöppentett pettyekkel. Ravasz, képű madár. Csőre sárgás. Fészke fák odvaiban (...) áll. Nagyon eleven, mondhatni víg madár mely folyamatosan izeg-mozog, keresgél és csacsog. Igaz, hogy alkalomadtán beveszi magát a cseresznyefára, a szederre, no meg a szőlőre, és ha felhőnyi bizony érzékeny kárt is okozhat (...)”

A. Fekete rigó B. Szajkó C. Seregély D. Barátposzáta E. Mezei pacsirta

Nyitott szemmel erdőn, mezőn, vadvizeken....

A következő feladatsorban el kell döntened, hogy a leírt állítások megfelelnek-e a valóságnak vagy nem. Ha igen akkor az „I” betűt kell megjelölnöd ha nem akkor a „H” betűt kell megjelölnöd az értékelőlapon.

18. Szikes pusztáink értékes gyógynövénye a kamilla.
19. A sisakos sáska árnyas bükkerdőink jellegzetes rovarja.
20. A Kis-Balaton vadvízországában is virít a fehér tündérrózsa.
21. A Baradla-barlang vidékén is élőhelyet talál a foltos szalamadra.
22. A baglyok által elfogyasztott táplálékállatokat a bagolyköpetekből is meg lehet határozni.
23. Magyarországon a XIX. században kipusztultak a hódok és azóta nem figyelhetők meg nálunk.
24. Magyarországon élő szitakötők bábjai a vastagabb szárú vízínövényeken figyelhetők meg.
25. A kövirák a tisztavizű hegyipatakok lakója.
26. Az élőlények tűrőképességét grafikonnal is ábrázolhatjuk.
27. A fenyők és a gombák gombafonalai közötti kapcsolat mindkét élőlény számára előnyös.
28. Vannak olyan fürkészdarazsak amelyek kárt okozó rovarok lárváinak testébe helyezik el petéiket.
29. A betelepített vagy véletlenül behurcolt élőlények nem okozhatnak problémát az őshonos növényekkel és állatokkal szemben mivel – tartósan – nem tudnak alkalmazkodni az új élőhelyekhez, életfeltételekhez.
30. A fák törzsén élő zuzmók számából és faji összetételéből a levegő szennyezettségére is következtethetünk..

A következő feladatokban a sorszámmal jelölt mondatokhoz a nagybetűvel jelölt állítások valamelyikét kell hozzákapcsolnod és megjelölni az értékelőlapon.

- A. Termelőszervezet
- B. Elsődleges fogyasztó szervezet
- C. Másodlagos fogyasztó szervezet
- D. Lebontó szervezet
- E. Egyiksem

- 31. Erdei szőrmoha.
- 32. Vidra.
- 33. Európai hód.
- 34. Erdőszéli csiperke.
- 35. Boldogasszony papucs.

Többszörös választás

Írd a megfelelő betűjelet az értékelőlapra a következők szerint:

- A. Ha az 1. és 3. válasz jó**
- B. Ha az 1. és 2. válasz jó**
- C. Ha mindegyik válasz jó**
- D. Ha egyik válasz sem jó**

36.

Hazánkban élő hüllők:

- 1. Keresztes vipera
- 2. Rákosi v. parlagi vipera
- 3. Homoki vipera
- 4. Áspis vipera

37.

Törvény által is védett növényeink:

1. Magyar kikerics
2. Bánáti bazsarózsa
3. István király szegfűje
4. Pilisi len

38.

Magyarországi kételtűek:

1. Zöld varangy
2. Tarajos göte
3. Foltos szalamandra
4. Vöröshasú unka

39.

Állandó, nem költöző madarunk:

1. Fehér gólya
2. Füstifecske
3. Daru
4. Sárgarigó

40.

Nem kopoltyúval lélegző állataink:

1. Mocsári teknős
2. Barna ásóbéka lárvája (ebihal)
3. Kifejlett kecskebéka
4. Angolna

Búvárkodás a TermészetBÚVÁRBAN.....

Madarak a poszteren...

Az itt felsorolt állítások egy-egy madárhoz kapcsolódnak. Az értékelőlapon a megfelelő madár, állítás betűjelét kell megjelölnöd.

- A. PAJZSOSCANKÓ (Philomachus pugnax)
- B. VÖRÖSNYAKÚ LÚD (Branta ruficollis)
- C. KARVALY (Accipiter nisus)
- D. Mind a háromra igaz
- E. Egyikre sem vonatkozik

41. Törvényes védelemben nem részesül.
42. Sokezres tömegei az alföldi szikes pusztákon figyelhetők meg.
43. Ragadozó madár.
44. Ókori faliképek bizonyítják egykori, egyiptomi előfordulását.
45. A földkerekségen egyedül az oroszországi tundrazónában költ.
46. Legfőbb tápláléka a vízfelszín közelében mozgó halak.
47. Hosszú csőrükkel férgeket gyűjtenek az iszaptól.
48. Magyarországon, először a Hortobágyon, 1916-ban figyelték meg.
49. Már csak alkalmanként költ nálunk. (Az utolsó adat 1992-ből származik.)
50. Költőhelyén fő tápláléka a gyapjúsás.
51. Ősztől tavaszig a falvak és városok belső területeire is bejár.
52. Fészket – szinte kizárólag – öreg bükkfák legfelső ágai közé építi.
53. Hangtalanul, némán suhannak át a pusztán; akár a madárvilág némái közé is sorolhatnánk őket.
54. A hímek nászidőszakban körgallért és tollbóbitát növesztenek.
55. Vonulási csapatai rendszerint megállnak, megállapodnak a Fekete tenger partján.
56. Egész esztendőben találkozhatunk vele, de télen, Finnországból és Baltikumból érkező példányokkal növekszik a hazai állomány.

A „csúszómászókról”

A következő feladatsorban összekeveredtek az állítások. Ha a mondat a vízisiklóra (Natrix natrix) vonatkozik akkor az értékelő lapon a „S” betűt kell megjelölnöd. Ha nem akkor az a rákosi vagy parlagi viperára (Vipera ursinii rakosiensis) vonatkozik így a „V” betűt kell bejelölni.

57. A nőtények – néhol a másfél métere hosszúságot is elérhetik.
58. Kora ősszel bújnak ki a tojásból a fiatalok.
59. A Magyar Madártani Egyesület külön program keretében foglalkozik szaporításukkal.
60. Védekezésésként mirigyváladékuk bűzével próbálják meg elriasztani támadójukat.
61. Táplálkozási „csemegéjük” a különböző békafajok.
62. Nem rak tojásokat, „eleventojó”.
63. Tápláléka: sáskák, szöcskék, tücskök.
64. Gázlómadarak számára nélkülözhetetlen eleségforrás az egész országban.
65. A faj elterjedési területe óriási.

Magyarországi virágoskertek TermészetBÚVÁR Virágkalendáriumában

Hol élnek a számokkal is megjelölt növényeink ? Kapcsoljuk a betűkkel megjelölt élőhelyekhez és ezt jelöljük meg az értékelőlapon.

Az élőhelyek:

- A. Szurdokerdő
- B. Szilikátsziklagyepek
- C. Várostűrő növény
- D. Az előzőektől eltérő, más élőhelyen élő növény.

- 66. Rózsás kövirózsa
- 67. Fodros gólyaorr
- 68. Enyves aszat
- 69. Bársonyos árvacsalán
- 70. Fehér here
- 71. Szürke madársóska
- 72. Deres varjúháj
- 73. Hegyi kötörőfű
- 74. Mocsári kosbor
- 75. Kövér porcsin
- 76. Négylevelű farkasszőlő

Induljunk tovább és nézzük meg az „Útravalót”...

A mondatokból egy szó, egy kifejezés hiányzik. A négy lehetséges válasz közül kell kiválasztanod a leginkább odaillőt.

77.

Az emberközeli élőhelyen is megjelenő évente kétszer is költhet.

- A. Kövirigó
- B. Búbospacsirta
- C. Fekete gólya
- D. Dankasirály

78.

A.....tölgyes talán tavasszal a legvonzóbb.

- A. Gyapjúsásos
- B. Sóvirágos
- C. Gyöngyvirágos
- D. Fehér tündérrózsás

79.

A tavaszi napsütésben melegedő tücsök könnyen prédájává lehet a réteken csapatosan keresgélő

- A. ..seregélyeknek.
- B. ..karvalyoknak.
- C. ..gulipánoknak
- D. ..molnárfecskéknek

80.

A elég gyakori téli vendég, elsősorban nyílt, sík vidéki területen vadászik.

- A. Kígyászölyv
- B. Kis sólyom
- C. Gyurgyalag
- D. Nagy fakopáncs

81.

A muflonkosok még is keményen küzdenek egymással a nőstények kegyeiért.

- A. márciusban
- B. novemberben
- C. májusban
- D. augusztusban

82.

A nincs úszóhólyagja ezért halaink többségétől lényegesen eltérően mozog.

- A. ..csukának
- B. ..dévérkeszegnek
- C. ..tarka gébnek
- D. ..fogas süllőnek

83.

Időszakos vizes élőhelyeken is a sűrű növényzet takarásában les zsákmányára a

- A. ..sárgaszegélyes csíkbogár.
- B. ..szentjánosbogár.
- C. ..nagy bábrabló.
- D. ..aransujtásos holyva.

84.

A művészién, fűzek és nyárok pelyhes barkáit felhasználva – a fűzfaág végére - megépített fészkeben, nyár közepén ott lapulnak a kis fiókák.

- A. ..őszapó
- B. ..barkóscinege
- C. ..kékcinege
- D. ..függőcinege

85.

Az alföldi rétek kis zöldes színű ragadozója a

- A. ..olaszsáska.
- B. ..szemölcssevő szöcske.
- C. ..lótücsök.
- D. ..sisakos sáska.

86.

Az elsők között érkező téli vendég a pirosas mellű, kékesszürke hátú, vaskos fekete csőrű..... Hangja jellegzetes, jól hallható, lágy „hiü”...

- A. ..süvöltő.
- B. ..zöldike.
- C. ..fakusz.
- D. ..balkáni gerle.

87.

Mocsaraink, tavaink nádasainak vidékén gyakori áttelelő madarunk a nagy testű, barna tollruhájú, mással össze nem téveszthető hangú

.....

- A. ..cserregő nádiposzáta.
- B. ..bölömbika.
- C. ..nádirigó.
- D. ..bütykös hattyú.

Magyarországi emlősökről néhány szót.....

Melyik megállapítás melyik emlősre vonatkozik ? Ennek betűjelét kell az értékelőlapon megjelölni .

- A. Mezei cickány
- B. Borz
- C. Őz
- D. Muflon
- E. Vaddisznó

88. Korzikáról telepítették be. Középhegységeinkben helyenként nagyon elszaporodott.

89. Mindenevő, párosujjú patás.

90. Zápfgoi csúcsosak, „tűhegyesek”.

91. A hímek évente váltják agancsukat.

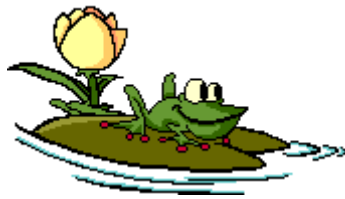
92. Több bejáratú, hosszú járatrendszereket ás a talajba. Lakóürege akár 4-5 méter mélyen is lehet.

93. A bakok a tülkös szarv mellett egy fehér „nyeregrészt” viselnek a bundájukon.

94. Tél folyamán keveset mozog, sokat alszik. Tavasszal „lötyög rajtuk a bőr”, kacsázó járásuk még jellegzetesebb mint az őszi felhízáskor.

95. Évente kétszer vagy akár négyszer is fial, alkalmanként 3-9 utódot.

Tudod-e ?.....

96.

Melyik volt Magyarország első nemzeti parkja amelyet 1973-ban nyitottak meg ?

- A. Órségi Nemzeti Park
- B. Aggteleki Nemzeti Park
- C. Kiskunsági Nemzeti Park
- D. Hortobágyi Nemzeti Park
- E. Bükk Nemzeti Park

97.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem és az Év Fája Alapítvány melyik növényt jelölte ki az idei esztendőre az ÉV FÁJA címre, segítve annak hazai védelmét?

- A. Szelídgesztenye
- B. Fehér nyár
- C. Mogyorós hólyagfa
- D. Mocsárciprus
- E. Kocsányos tölgy

98.

Idén 250 éve, Nagymartonban született az a magyar természettudós akinek nevét viseli a - mi versenyünkhöz hasonló - középiskolai biológiai tanulmányi verseny. Ki Ő ?

- A. Teleki Pál
- B. Chernel István
- C. Waldstein Ádám
- D. Kitaibel Pál
- E. Borbás Vince

99.

Melyik madarat választotta a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület az ÉV MADARÁNAK 2007-ben ?

- A. Tövisszúró gébics
- B. Mezei veréb
- C. Réti sas
- D. Nagy fakopáncs
- E. Haris

100.

Herman Ottó híres tanítványa, életrajzírója 1935-ben elindította a mai TermészetBÚVÁR elődjét a BÚVÁR c. folyóiratot. Ki Ő ?

- A. Brunner Károly
- B. Gombóc Endre
- C. Péntes Antal
- D. Lambrecht Kálmán
- E. Lányi György

Kedves Versenyző ! Kedves Természetbúvár!
További tanulmányaidhoz, nagy lelkesedést és sok sikert kívánnak a verseny szervezői, támogatói és a zsűri tagjai. 2007. április 22.

